

2013. június 5.

Kedves Testvérek!

Ma a környezet kérdésével szeretnék foglalkozni, ahogyan több alkalommal volt már rá módom. De ma az ENSZ által támogatott Környezet Világnapja is erre indít, mely nagyon határozottan fölhívja a figyelmet arra, hogy abba kell hagyni az élelmiszerekkel való pazarlást és az élelmiszerek megsemmisítését.

Amikor a környezetről, a teremtett világról beszélünk, gondolatom a Biblia első oldalaira irányul, a Teremtés Könyvére, ahol azt olvassuk, hogy Isten azért teremtette a férfit és a nőt a földre, hogy műveljék és őrizzék meg (vö. 2,15). És fölmerülnek a kérdések: Mit jelent az, hogy megművelni és megőrizni a földet? Valóban megműveljük és őrizzük a teremtett világot? Vagy kizsákmányoljuk és elhanyagoljuk?

A „megművelni” ige engem arra a gondoskodásra emlékeztet, amellyel a földműves fordul a földje felé, hogy teremjen, és a termést meg tudja osztani: Mekkora figyelem, törődés és odaadás ez! A teremtett világ megművelésének és megőrzésének feladatát Isten nem csak a történelem kezdetén adta, hanem ma is mindegyikünknek adja; része az Ő tervének, ami azt jelenti, hogy felelősséggel kell gyarapítani a világot, kertté, mindenki számára lakható hellyé kell alakítanunk. XVI. Benedek többször is emlékeztetett rá, hogy ez a teremtő Istentől ránk bízott feladat megkívánja, hogy kövessük a teremtés ritmusát és logikáját. Ezzel szemben bennünket gyakran az uralkodás, a birtoklás, a manipulálás és a kizsákmányolás gögje vezet; nem „őrizzük”, nem tiszteljük, hanem ingyenes ajándéknak tekintjük, amit gondoznunk kell.

Folyamatosan elveszítjük a teremtés fölötti csodálatot, a teremtés szemlélését és meghallgatását; és már nem vagyunk képesek kiolvasni belőle azt, ami XVI. Benedek szerint „Isten emberszeretete történetének ritmusa”. Miért történik ez? Azért, mert horizontálisan élünk és gondolkodunk, eltávolodunk Istentől, és nem olvassuk az Ő jeleit.

De a „megművelni és megőrizni” nem csak a környezetünkkel való kapcsolatot, az ember és a teremtett világ kapcsolatát foglalja magába, hanem az emberi kapcsolatokra is érvényes. A pápák a környezeti ökológiához szorosan kapcsolódó humán ökológiáról beszéltek. Válságos időszakban élünk; ezt látjuk a környezetben, de mindenekelőtt ezt látjuk az emberben. Veszélyben van az emberi személy: ez kétségtelen, az emberi személy ma veszélyben van. Ezért sürgető a humán ökológia! És a veszély súlyos, mert a probléma oka nem felszínes, hanem mély: nem pusztán gazdasági, hanem etikai és antropológiai kérdés. Az Egyház

ezt sokszor hangsúlyozta, és sokan mondják: „Igen, ez igaz, ez igazságos...”, de a rendszer tovább működik, ugyanúgy, mint addig. Mert etikátlan gazdasági és pénzügyi folyamatok uralkodnak. Ma nem az ember parancsol, hanem a pénz, a pénz és a haszon.

Isten, a mi Atyánk, a föld megőrzésének feladatát nem a pénzre, hanem ránk bízta: a férfiakra és a nőkre. Ez a mi feladatunk! Ehelyett férfiakat és nőket áldoznak a haszon és a fogyasztás bálványainak: ez a „kiselejtezés kultúrája”. Ha egy számítógép elromlik, az tragédia, de a szegénység, az ínség, sokak drámái természetes dolgok. Ha egy téli éjszakán itt, a szomszédban, például az Ottaviano utcában megfagy valaki, annak nincs hírértéke. Ha a világ sok részén gyermekek éheznek, annak nincs hírértéke, az normálisnak tűnik. Ez nem maradhat így! És mégis ezek a dolgok normálisnak látszanak: az, hogy hajléktalan emberek megfagynak az utcán, annak nincs hírértéke. Ezzel szemben, ha egyes városok tőzsdéjén 10 pontos esés áll elő, az tragédia. Ha valaki meghal, annak nincs hírértéke, de a 10 pontos tőzsdeesés tragédia! Így a személyeket leselejtezik, mintha fölöslegesek volnának.

Ez a „kiselejtezés kultúrája” egyre inkább mindenkit megfertőző közgondolkodássá válik. Az emberi életet, a személyt már nem tiszteletben tartandó és védendő, elsődleges értéknek érezzük, különösen ha szegény vagy fogyatékos, ha még nem hasznos – mint a magzat –, vagy már nem hasznos – mint az öregek. Ez a kiselejtező kultúra érzéketlenné tett bennünket az élelmiszerek pazarlása és kiszórása iránt, ami nagyon szomorú, ha tekintetbe vesszük, hogy a világban mindenütt sokan családostul éheznek és alultápláltak. A nagyszüleim még nagyon figyeltek arra, hogy semmi maradék ételt ki ne dobjunk. A fogyasztói szemlélet hozzászoktatott bennünket a fölösleghez, és az élelemmel való mindennapos pazarláshoz, olyannyira, hogy már nem tudjuk a kellő módon értékelni az élelmiszert, melyhez nem szabad pusztán gazdasági adatok szerint viszonyulni. Jól jegyezzük meg, hogy az eldobott élelmiszer olyan, mintha elloptuk volna egy éhező szegény asztaláról. Felszólítok mindenkit, hogy gondolkodjon el az élelmiszer pazarlás és megsemmisítés problémájáról, hogy komolyan foglalkozva a kérdéssel, megtaláljuk a legrászorultabbak iránti szolidaritás és megosztás útját és módját.

Néhány nappal ezelőtt, Úr napján olvastuk a csodálatos kenyérszaporítás történetét: Jézus öt kenyérrrel és két hallal jóllakatta a sokaságot. Nagyon fontos a történet vége: „Ettek mindnyájan és jóllaktak, és tizenkét kosár maradékot szedtek össze” (*Lk 9,17*). Jézus kéri tanítványait, hogy semmi el ne vesszen: semmi se selejt! És itt van a tizenkét kosár: miért éppen tizenkettő? Mit jelent ez? Izraelnek tizenkét törzse van, ez szimbolikusan az egész népet jelenti. És ez nekünk azt mondja, hogy amikor az élelmiszert egyformán, szolidaritással osztjuk szét, senki nem nélkülözi a számára szükségeset, minden közösség segítségére lehet a legszegényebbeknek szükségleteikben. A humán ökológia és a környezeti

ökológia együtt jár.

Szeretném tehát, ha valamennyien komolyan vennék a feladatot, hogy tiszteljük és őrizzük meg a teremtett világot, legyünk figyelmesek minden személy iránt, szálljunk szembe a kiselejtezés kultúrájával, és segítsük elő a szolidaritás és a találkozás kultúráját.

Köszönöm.